

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Ondřeje Hrabce a Mgr. Kateřiny Kozákové ve věci

žalobce

Mgr. D. D.
bytem X

proti
žalované

**Etická komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a
odporu proti komunismu**
se sídlem nábřeží Edvarda Beneše 128/4, 118 01 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 12. 2021, č. j. 17499/2020-UVCR-52,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 2. 12. 2021, č. j. 17499/2020-UVCR-52 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 25. 6. 2021, č. j. MO 191190/2021-7460, ev. č. 262004879/18/2021-7460 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla zčásti zamítnuta žádost žalobce ze dne 20. 12. 2017 o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění rozhodném (dále jen „zákon č. 262/2011 Sb.“).
2. Podstatný obsah správního spisu:
3. V žádosti ze dne 20. 12. 2017 adresované Ministerstvu obrany (dále též „prvostupňový správní orgán“) žalobce uvedl, že jeho občanské aktivity sahají do roku 1977, kdy byl členem neformálního sdružení Jazzové sekce v Petříkově v Jeseníkách. V Petříkově cca od roku 1979 pravidelně opisoval a šířil samizdaty, nahrával v té době režimem zakázanou hudbu, pořádal literární poutě a navštěvoval zakázané hudební koncerty a festivaly. Zhruba od roku 1986/1987 se v Praze účastnil veřejných soudních jednání se členy Charty 77, opisoval a šířil dokumenty Charty 77 (trasa Praha – Olomouc), později v 80. letech také obnovené Lidové noviny, podepisoval petice. K podpisu Charty 77 žalobce v žádosti uvedl, že se v roce 1988 rozhodl Chartu podepsat i přes riziko ztráty zaměstnání.
4. Prvostupňový správní orgán v součinnosti s příslušnými archivními složkami provedl rozsáhlé šetření ke zjištění skutkového stavu věci; během šetření přistoupil mj. k provedení výslechů žalobcem navržených svědků, do spisu založil emailové odpovědi navržených svědků, telefonicky kontaktoval konkrétní žalobcem zmíněné osoby atp. Po rozsáhlém šetření prvostupňový orgán vydal dne 17. 3. 2020 rozhodnutí, č. j. MO 87344/2020-7460, kterým žádost žalobce zamítl. V odůvodnění tohoto rozhodnutí konstatoval, že žalobce se od sedmdesátých let (v roce 1977 mu bylo 15 let) zajímal o nepovolenou literaturu a hudební nahrávky, a to spolu s dalšími vrstevníky. Tyto aktivity však dle správního orgánu nepřekročily rámec úzkého okruhu stejně smýšlejících osob, a nelze je proto hodnotit jako cílenou činnost směřující k obnově svobody a demokracie. U žalobce ani u žádného z dalších zúčastněných svědků nebylo zjištěno, že by se pro své údajné protirežimní aktivity stali předmětem zájmu bezpečnostních složek komunistického režimu. Jediným dokumentem, který zaznamenává zapojení žalobce do protirežimní činnosti je neověřená kopie anonymního udání na pracovníky Výchovného ústavu pro mládež ze dne 20. 9. 1989, kde byl žalobce v době rozhodné zaměstnán. Svědek J. P. sice potvrdil podíl žalobce na protikomunistické činnosti v letech 1987-1989, ani tuto výpověď však nebylo lze ověřit dalšími důkazními prostředky vyjma shora uvedeného anonymního udání. Činnost a její rozsah, kterou žalobce v žádosti deklaroval a kterou mu také někteří lidé z jeho blízkého okolí potvrdili, by nutně předpokládala napojení na další osoby z řad disentu. Odkud a od koho měl žalobce získávat samizdatové materiály a zahraniční tiskoviny, které měl údajně dále přepisovat a distribuovat zůstává neobjasněno. Prvostupňový orgán tak dospěl v rozhodnutí ze dne 17. 3. 2020 k závěru, že žalobce patřil v době nesvobody k mladým

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

lidem, kteří nesouhlasili s totalitním komunistickým režimem a svou touhu po svobodě vyjadřovali poslechem hudby režimem nepodporované až potlačované a čtením literatury těžko dostupné a tento svůj postoj vyjádřil později také podpisem prohlášení Charty 77 na sklonku doby nesvobody. Prvostupňový správní orgán nevyloučil možnost distribuce náhodně získaných samizdatových materiálů politického charakteru žalobcem, avšak systematickosti takové činnosti a zapojení žalobce do struktur aktivních odpůrců režimu nebylo možné potvrdit. Žalobcův dlouhodobý a soustavný podíl na odboji nebo odporu proti komunismu ve formě podle zákona a v intenzitě, již zákon předpokládá pro vydání osvědčení, tak neměl prvostupňový orgán na základě dostupných informačních zdrojů za prokázáno. Proti tomuto rozhodnutí prvostupňového orgánu podal žalobce odvolání. Dne 17. 7. 2020 vydala žalovaná rozhodnutí, č. j. 17499/2020-UVCR-16, kterým zrušila rozhodnutí prvostupňového orgánu ze dne 17. 3. 2020 a věc mu vrátila k novému projednání. Ve zrušujícím rozhodnutí žalovaná upozornila na to, že shledala podstatné porušení § 36 odst. 3 správního řádu a § 38 odst. 1 správního řádu, neboť žalobce nemohl řádně realizovat své právo nahlédnout do spisu před vydáním rozhodnutím. Dále žalovaná uložila prvostupňovému orgánu vypořádat se zákonným způsobem s návrhy žalobce na provedení výslechu pana V. L. a paní H. B. a obrátit se na Národní archiv stran původu (či dohledání originálu) anonymního udání ze dne 2. 10. 1989 adresované generálnímu tajemníkovi KSČ Miloši Jakešovi.

5. Prvostupňový orgán poté provedl další důkazní šetření ve věci, když požádal o spolupráci Národní archiv, který našel a prvostupňovému orgánu zaslal nově dohledané anonymní udání ze dne 2. 10. 1989, provedl výslech svědka Mgr. V. L., vyzval Mgr. R. D. k upřesnění jejího čestného prohlášení a obrátil se na Univerzitu Palackého v Olomouci s žádostí o zaslání dokumentů ze studijního spisu žalobce. Po doplněném šetření prvostupňový správní orgán žalobci částečně vyhověl a zaslal mu osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle § 3 odst. 2 písm. a) a § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb., s odůvodněním, že jím byla vyvíjena: *„v období od roku 1987 do 17. listopadu 1989 aktivní protikomunistická činnost spočívající především v získávání, rozmnožování a šíření ilegálních tiskovin a v zastávání občanských postojů oslabujících totalitní režim v bývalém Československu“* (dále také „osvědčení“).
6. Dne 13. 01. 2021 bylo prvostupňovému orgánu doručeno podání žalobce označené jako „odvolání“. V podání žalobce požádal doplnit do textu osvědčení *„splnění podmínek také podle § 3 odst. 3 zákona č. 326/2011 Sb.“*, opravit dataci období odboje a odporu od roku 1977 a doplnit text odůvodnění osvědčení následujícím způsobem: *„v období od roku 1977 do 17. 11. 1989 aktivní protikomunistická činnost spočívající především v získávání, opisování, rozmnožování a šíření ilegálních tiskovin a literatury, zakázané hudby, podpisu Charty 77, účasti na protikomunistických demonstracích a procesech s politickými vězni, v zastávání občanských postojů oslabujících totalitní režim v bývalém Československu.“* Podání žalobce bylo dle jeho obsahu žalovanou posouzeno jako žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 odst. 3 správního řádu. Usnesením ze dne 3. 3. 2021, č. j. 17499/2020-UVCR-22, žalovaná návrhu na uplatnění opatření proti nečinnosti vyhověla a přikázala prvostupňovému orgánu, aby rozhodl o části předmětu řízení nedotčené osvědčením. V odůvodnění usnesení žalovaná prvostupňovému orgánu přikázala, aby bylo rozhodnuto o tom, (1) zdali uskutečňoval žalobce protikomunistickou činnost již od roku 1977, (2) zdali podpis Charty 77 naplňuje podmínky zákona č. 262/2011 Sb., (3) zdali účast na demonstracích a politických procesech naplňuje podmínky zákona č. 262/2011 Sb., (4) zdali získávání, rozmnožování a šíření materiálů neuvažovaných v rámci osvědčení (ať již

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

z oblasti hudby či literatury) naplňuje podmínky zákona č. 262/2011 Sb., a dále (5) zdali činnost žalobce naplňuje podmínky § 3 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb.

7. Dne 28. 6. 2021 prvostupňový správní orgán vydal prvostupňové rozhodnutí, kterým žádost žalobce v části týkající se tvrzení o získávání, rozmnožování a šíření nepovolených materiálů v rámci neformálního sdružení „Jazzové sekce v Petříkově“ před rokem 1987, podpisu Charty 77, účasti na demonstracích a politických procesech a o aktivitách v rámci protikomunistické organizace nebo skupiny dle ust. § 3 odst. 3 zákona č. 326/2011 Sb., zamítl.
8. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal dne 7. 7. 2021 odvolání.
9. Žalovaná žalobou napadeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla následující. Co se samotné činnosti žalobce týče, ačkoliv z výpovědí a vyjádření dotčených osob vyplývá konkrétní portfolio opisovaných a šířených dokumentů žalobcem, samotné jejich množství, vydatnost distribuce je představována v jednotlivých výpovědích či vyjádřeních odlišně či v nedostatečných souvislostech (komu přesně a v jakém množství žalobce dané publikace předával, jejich četnost). Žalovaná proto konstatovala, že skutečnost, že žalobce předmětné portfolio dokumentů či tiskovin i v té nejméně zvažované intenzitě skutečně od roku 1975/1976 či 1979 opisoval a šířil, nemá odraz v žádných archivních zdrojích. Navíc ani ze svědeckých výpovědí, s ohledem na v nich zjištěné rozpory, nelze mít za dostatečně prokázanou protikomunistickou činnost žalobce od roku 1975/1976 či 1979, a to zejména pro nedostatečné prokázání nezbytné intenzity činnosti žalobce v jím tvrzeném období.
10. K námitce žalobce ohledně označení svědeckých výpovědí pana Ing. P. M., pana Ing. L. D. a pana Ing. P. N. jako nedůvěryhodných, oproti výpovědím pana PaedDr. J. P. a pana Mgr. V. L., žalovaná vysvětlila, že jakkoliv si je vědoma, že výslech svědka nelze obecně posuzovat *a priori* bez jiných podkladů jako nedůvěryhodný, ovšem právě u svědků Ing. P. M., Ing. L. D. a Ing. P. N. lze dojít po jejich posouzení ke zjištění o značných rozdílech či nepřesnostech jejich výpovědí v souvislosti s žalobcem tvrzenou činností. Ze svědeckých výpovědí výše uvedených svědků a dále též z vyjádření paní R. D. nelze bez důvodných pochybností dovodit žalobcovu konkrétní činnost, v konkrétní intenzitě a v konkrétním období.
11. K námitce žalobce, že jeho činnost měla být posouzena rovněž jako forma odboje a odporu proti komunismu dle § 3 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb., žalovaná upozornila, že žalobce považoval podmínku organizační struktury u protikomunistické skupiny „Jazzové sekce“ za nonsens. Žalovaná k tomu vysvětlila, že z dikce § 3 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb. plyne, že prokázání existence protikomunistické skupiny je naopak nutnou podmínkou pro případné posouzení činnosti konkrétní osoby ve smyslu jejího aktivního působení v rámci takové skupiny. Žalovaná shodně s názorem prvostupňového orgánu chápe skupinu jako společenství nejméně tří osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností. Žalovaná uvedla, že ze shromážděného spisového materiálu vyplynulo, že žalobce byl součástí skupiny shodně smýšlejících přátel, ovšem šlo o neformální úzkou skupinu osob, která se toliko sama prohlásila za „Jazzovou sekci v Petříkově v Jeseníkách“. Nelze však ze žádných podkladů ve správním spise dovodit, že by tato skupina měla určenou základní organizaci, ze které by byla alespoň zčásti zřejmá její struktura.

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

12. K účastem žalobce na demonstracích žalovaná konstatovala, že ani v této souvislosti nelze uvažovat o naplnění podmínek § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb., podle kterého se odbojem a odporem rozumí soustavná či dlouhodobá anebo jinak významná činnost spočívající v organizaci veřejných vystoupení proti komunistickému režimu. Ze spisového materiálu nijak nevyplývá, že by žalobce demonstrace, na nichž byl dle svého tvrzení účasten, organizoval, přičemž samotná účast na nich nemůže naplnit podmínky zákonem požadované formy odboje a odporu. K podpisu Prohlášení Charty 77 žalovaná ve shodě s názorem prvostupňového orgánu uvedla, že samotný podpis Prohlášení Charty 77 bez další prokázané činnosti v příčinné souvislosti s tímto podpisem (např. její šíření) opět není, co do charakteru a intenzity jednáním, které by mohlo být považováno za odboj a odpor proti komunismu dle zákona č. 262/2011 Sb.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalované

13. Žalobce v žalobě úvodem poukázal na to, že byť je ve výroku napadeného rozhodnutí konstatováno, že žádost žalobce byla prvostupňovým rozhodnutím zamítnuta, jemu však bylo vydáno osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu. Dále žalobce žalobou napadenému rozhodnutí vytkl, že v něm bylo v poznámce pod čarou na první straně odůvodnění vepsáno, že žádost nebyla oprávněna podat Asociace Cannabis is The Cure, z.s., a že žalobce byl v dané době předsedou této asociace. Vůči této poznámce se žalobce zásadně vymezil s tím, že se jedná o protimluv, neboť v době rozhodné předsedou spolku Cannabis is The Cure, z.s. nebyl.
14. Žalobce v prvním žalobním bodu namítal, že ačkoliv podal žádost o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu za období od roku 1977 (systematicky od roku 1979) do roku 1989, bylo mu prvostupňovým orgánem vydáno osvědčení za kratší časové období, a to konkrétně jen od roku 1987 do dne 17. 11. 1989, s čímž žalobce zásadně nesouhlasí. Žalobce jako přímé důkazy své činnosti, spočívající především v opisování a šíření samizdatové indexované literatury a hudby, označil protokoly z výsledku svědků pana Ing. P. M., pana Ing. L. D. a pana Ing. P. N., včetně jejich emailových reakcí, a dále čestné prohlášení jeho manželky Mgr. R. D. včetně doplnění. Jako nepřímý důkaz pro svá tvrzení žalobce označil svou nominaci pro vydání osvědčení asociaci Cannabis is The Cure, z.s. a odkázal na výpis ze spolkového rejstříku u tohoto spolku.
15. Ve druhém žalobním bodu se žalobce vymezil vůči výkladu žalované, že pro osvědčení tvrzení výše uvedených svědků neexistují žádné archivní záznamy. Podle žalobce prvostupňový orgán posoudil jako důvěryhodnou archiválii anonym ze dne 20. 9. 1989 adresovaný generálnímu tajemníkovi KSČ Miloši Jakešovi. Podle žalobce tento anonym nepřímo potvrzuje tvrzení výše uvedených svědků ve věci účasti žalobce na demonstracích, zadržení policií, šíření zakázané literatury.
16. V souvisejícím třetím žalobním bodu, žalobce poukazuje na svědeckou výpověď pana Ing. P. M., který žalobcovu protikomunistickou činnost potvrdil již od roku 1975/1976, přičemž sám žalobce uvedl jako počátek činnosti rok 1977, resp. 1979. Dle žalobce tato „mýlka“ svědka byla pro žalovanou zásadním důvodem pro odmítnutí opravy datace časového období. Žalobce uvedl, že žalovaná přitom nevadí omyl ve výpovědi svědka J. P. ohledně skutečnosti, že žalobce podepsal Chartu 77 v roce 1987, a žalovaná tohoto svědka

považuje za důvěryhodného. S ohledem na to, že je výpověď jednoho svědka žalovanou přijata s odkazem na anonym, a na druhé straně výpověď druhého svědka odmítnuta, nemůže obstát argumentace žalované zásadou materiální pravdy podle § 3 správního řádu a napadené rozhodnutí je tak vnitřně rozporné. Žalobce byl přesvědčen, že pokud svědek svědčí o skutečnostech, o nichž neexistují archiválie, má být jeho výpověď posuzována dle § 3 správního řádu, tzn. tak, že žalobce cíleně a dlouhodobě od roku 1979 opisoval a šířil samizdat.

17. Žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.
18. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 16. 5. 2023 odmítla námitky žalobce a navrhla soudu žalobu zamítnout jako nedůvodnou. Žalovaná připomněla, že ještě před podáním žaloby žalobcem vydala dne 25. 1. 2022 opravné usnesení, č. j. 17499/2020-UVCR-59, ve kterém byla opravena výroková část napadeného rozhodnutí tak, že výrok byl doplněn o text „zčásti“, a dále byla z odůvodnění odstraněna žalobcem sporovaná poznámka pod čarou, jelikož tato měla pouze informativní a doplňující charakter.
19. Žalovaná konstatovala, že ohledně uznaného období protikomunistické činnosti žalobce vychází ze zjištěného skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalovaná uvedla, že nerozporovala důvěryhodnost svědků, nýbrž z obsahu výpovědí svědků nezjistila dostatečně konkrétní a intenzivní protikomunistickou činnost vykonávanou žalobcem v tvrzeném období, která by umožňovala upravit období protikomunistické činnosti žalobce nad rámec již vydaného osvědčení. Upozornila, že ohledně podpisu Charty 77 žalobcem, je z rozhodnutí zcela zřejmé, že se nejedná o protikomunistickou činnost podle zákona č. 262/2011 Sb., a tudíž tato nebyla v souvislosti s výpovědi pana PaedDr. P. ani posuzována. Časové období, za které má žalovaná prokázanou protikomunistickou činnost žalobce, jím bylo zjištěno z výpovědi pana PaedDr. P. a pana Mgr. L., včetně písemného prohlášení pana L., a zejména z archivního dokumentu.

III.

Ústní jednání

20. Na ústním jednání konaném dne 31. 1. 2024 žalobce shrnul podstatu žalobních námitek a setrval na svém názoru, že systematicky od roku 1979 vykonával protikomunistickou činnost, neboť tehdy se konaly velké demonstrace, zakoupil v této době i psací stroj za účelem přepisování listin s protikomunistickým obsahem, přičemž již sama tato činnost byla trestně postižitelná. Konstatoval, že měl jen štěstí, že nebyl v této době vězněn a zdůraznil, že byl dohledán anonym, jenž potvrzuje jím prováděnou předmětnou činnost. Byl rovněž přesvědčen, že správní orgány v rámci hodnocení důkazů nesprávně kladly větší důraz na zjištění získaná z listinných důkazů, než ze svědeckých výpovědí. Vysvětlil, že své rodinné příslušníky v rámci důkazních návrhů nejprve nenavrl jako svědky z etických důvodů, nicméně pak požadoval po správních orgánech provést svědecké výsledky jeho rodičů J. a F. D. a jeho sestry Z. D. M.
21. Žalovaná na ústním jednání rovněž setrvala na svém procesním stanovisku a odkázala na podrobné odůvodnění obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí, v němž své závěry obhájila. Potvrdila, že ke svědeckému výslechu sestry žalobce nebylo přistoupeno, s čímž se vypořádal na straně 28 svého rozhodnutí.

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

IV.
Posouzení žaloby

22. Na základě podané žaloby přezkoumal Městský soud v Praze napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.).
23. Žaloba není důvodná.
24. Soud ve věci vycházel z následující právní úpravy:
25. Podle ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb. platí, že odbojem a odporem proti komunismu se rozumí: *„účast na akcích směřovaných proti komunistickému režimu v Československu projevená ať již jednotlivě či ve skupině na základě politického, náboženského či mravního demokratického přesvědčení nebo vědomá a veřejná vyjádření takového odporu, na území státu i v zahraničí, a to i ve spojení s cizí demokratickou mocností, některou z forem uvedených v § 3 s cílem odstranit, výrazně oslabit či narušit anebo jinak poškodit komunistickou totalitní moc v Československu a obnovit svobodu a demokracii.“*
26. Podle ustanovení § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 262/2011 Sb.: *„Formou odboje a odporu proti komunismu se dále rozumí soustavná či dlouhodobá anebo jinak významná činnost spočívající v autorství petic nebo obdobných materiálů nebo veřejných vyjádření zaměřených přímo či nepřímo na obnovu svobody, demokracie nebo na oslabení komunistického režimu nebo zabezpečování jejich tisku nebo rozšiřování“*
27. Podle ustanovení § 3 odst. 2 písm. b) téhož zákona: *„Formou odboje a odporu proti komunismu se dále rozumí soustavná či dlouhodobá anebo jinak významná činnost spočívající v organizaci veřejných vystoupení proti komunistickému režimu, vyvíjení politické, publicistické nebo jiné prokazatelně protikomunistické činnosti zaměřené přímo nebo nepřímo na obnovu svobody, demokracie nebo na oslabení komunistického režimu“*
28. Soud k právnímu posouzení věci předně upozorňuje, že dle důvodové zprávy zákon č. 262/2011 Sb., rozlišuje dvě kategorie osob bojujících proti komunismu (i) účastníky protikomunistického odboje a (ii) účastníky odporu proti komunismu. Již z jazykového znění obou pojmů je zřejmé, že byť se obsahově do jisté míry překrývají, přesto pojem odboj vyžaduje výkonnější či agresivnější jednání proti režimu, než jaké je vyžadováno pod pojmem odpor. Přitom nejen u odboje, nýbrž i u odporu je vždy nezbytně nutné, aby účastník svým jednáním dosáhl zákonem požadované určité míry aktivního jednání, co se týče povahy jím zastávaných postojů, vykonávaných činností namířených proti komunistickému režimu. Ze shora citovaných zákonných ustanovení pak vyplývá, že pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu musí žadatel splnit všechny kumulativně stanovené podmínky v § 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb., tj. 1) „účast na akcích“ nebo „veřejných vyjádřeních“ zaměřených proti komunistickému režimu, jejichž cílem bylo 2) „poškodit komunistickou totalitní moc“, resp. „obnovit svobodu a demokracii“, a to 3) naplněním některé z forem odboje a odporu, jež jsou vypočteny v § 3 téhož zákona. Nesplnění, byť jen jedné ze shora uvedených podmínek znamená nenaplnění zákonných podmínek pro vydání osvědčení, tudíž negativní rozhodnutí o žádosti žadatele. Pokud je však žadatel úspěšný a splní shora uvedené podmínky, je nutno dále zjistit, zdali na jeho straně (ne)absentují překážky přiznání postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu taxativně vypočtené v § 4 zákona č. 262/2011 Sb.

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

29. Co se týče skutkového stavu nyní posuzované věci, soud připomíná, že žalobce dne 9. 1. 2018 podal žádost o vydání osvědčení dle zákona č. 216/2011 Sb., v němž požadoval uznání, že od roku 1977 vyvíjel protikomunistické aktivity. Prvostupňový orgán vydal dne 21. 12. 2020 žalobci osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle § 3 odst. 2 písm. a) a § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb., s odůvodněním, že jím byla vyvíjena: „v období od roku 1987 do 17. listopadu 1989 aktivní protikomunistická činnost spočívající především v získávání, rozmnožování a ilegálních tiskovin a v zastávání občanských postojů oslabujících totalitní režim v bývalém Československu“. Dále dne 25. 6. 2021 prvostupňový správní orgán vydal rozhodnutí, kterým žádost žalobce v části nedotčené osvědčením, týkající se žalobcova tvrzení o jeho činnosti spočívající v získávání, rozmnožování a šíření nepovolených materiálů před rokem 1987, podpisu Charty 77, účasti na demonstracích a politických procesech a o aktivitách v rámci protikomunistické organizace nebo skupiny dle ust. § 3 odst. 3 zákona č. 326/2011 Sb., zamítl. Proti posledně uvedenému prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž bylo rozhodnuto (zamítnuto) žalobou napadeném rozhodnutím.
30. Žalobce v žalobě zásadně nesouhlasil s tím, že ačkoliv podal žádost o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu za jím vyvíjenou činnost již od roku 1977 (systematicky od roku 1979) do roku 1989, bylo mu prvostupňovým orgánem nesprávně vydáno osvědčení toliko za kratší časové období, a to od roku 1987 do dne 17. 11. 1989. Žalobce byl přesvědčen, že splnil podmínky pro vydání osvědčení po celé jím požadované období, k prokázání svého tvrzení poukázal na protokoly z výsledku svědků pana Ing. P. M., pana Ing. L. D. a pana Ing. P. N., a čestné prohlášení jeho manželky Mgr. R. D. včetně doplnění. Soud k této námitce nejprve upozorňuje, že žalobce ji formuloval v dosti obecné rovině. V tomto ohledu soud proto považuje za nezbytné poukázat na to, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. je postaveno na principu, že je to žalobce, kdo s ohledem na dispoziční zásadu přísně ovládající tento typ soudního řízení soudu předestírá konkrétní důvody, pro které považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné. Obsah a kvalita žaloby v zásadě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Není přitom úlohou soudu, aby za žalobce žalobní argumentaci dotvářel. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta jedné ze stran sporu (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2132/2011 Sb. NSS, či rozsudek kasačního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011-95, nebo ze dne 6. 10. 2015, č. j. 6 Afs 9/2015-31). Městský soud proto taktéž jen v obecné míře odpovídající obecnosti vznesené námitky přezkoumal správní spis, rovněž tak i prvostupňové a žalobou napadené rozhodnutí a ztotožnil se s názory správních orgánů, že pro časové období před rokem 1987 nebyla žalobcem prokázána dostatečně konkrétní činnost, která by naplnila podmínky některé z forem odboje a odporu proti komunismu ve smyslu § 2 písm. b) ve spojení s ustanovením § 3 zákona č. 262/2011 Sb.
31. Dále soud na tomto místě odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2016, č. j. 8 As 175/2015-116, ve kterém se Nejvyšší správní soud vyjádřil k účelu přijetí zákona č. 262/2011 Sb., následovně: „zákonodárce při vymezení zákonem uznaných forem odboje a odporu proti komunismu zvolil cestu poměrně podrobného až kazuistického výčtu aktivit a postojů, jejichž společným jmenovatelem byla schopnost reálně poškodit komunistický režim, a které tudíž vládnoucí garnitura tvrdě potlačovala. Lidé, kteří se podíleli na zákonem vymezených činnostech a aktivně zastávali intenzivní protikomunistické postoje, vědomě nasazovali vlastní život, majetek či svobodu: v případě odhalení byli nezřídka přesídlováni,

umístění do pracovních táborů, odsouzení k mnohaletým trestům odnětí svobody či k propadnutí majetku; výjimkou nebyly ani tresty smrti, udělované za odbojovou činnost zejména v politických procesech 50. let. Mírnější formy nesouhlasu s komunistickým režimem nebyly spojeny s obdobným rizikem, a proto je zákonodárce nezařadil mezi formy odboje a odporu proti komunismu ve smyslu zákona č. 262/2011 Sb. (podtržení doplněno soudem).

32. Soud konstatuje, že již žalobcem uvedená tvrzení v žádosti vykazují velice obecný charakter, když žalobce v ní toliko tvrdil, že jeho občanské aktivity sahají do roku 1977, cca od roku 1979 opisoval a šířil samizdaty, nahrával v té době režimem zakázanou hudbu, pořádal literární poutě, navštěvoval zakázané hudební koncerty a festivaly, tajné křesťansky orientované přednášky, koncerty a tajné oslavy svěcení. Jelikož žalobce požadoval vystavit osvědčení za své aktivity od roku 1977, soud pak pokládá pro posouzení dané věci rovněž za podstatné si uvědomit, že v roce 1977 bylo žalobci pouhých 15 let. Svá tvrzení v žalobě žalobce nepodložil žádnými důkazy, kromě návrhů na výsledky svědků, byť žalobce, jakožto žadatel, byl dle § 6 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb. povinen k žádosti doložit: „... *podklady prokazující splnění podmínek pro vydání tohoto osvědčení ...*“ Správní orgány přitom v řízení přistoupily nejen k provedení žalobcem navržených svědeckých výsledků (Ing. D., Ing. M., Ing. N., PaeDr. P., Mgr. L.), nýbrž provedly dokazování i listinami, které si vyžádaly (viz anonymní udání ze dne 2. 10. 1989, mailová korespondence s Ing. M., Ing. D., Ing. N., Ing. K., čestné prohlášení manželky žalobce i s jeho doplněním, prohlášení F. a J. D. atd.), taktéž se telefonicky spojily s panem G., PhDr. N. atd.
33. Soud se ztotožnil se závěrem správních orgánů, že ani z tvrzení žalobcem uvedených v žádosti a ani z výpovědí výše uvedených svědků (tj. i žalobcem v žalobě vytčených svědků Ing. M., Ing. D., Ing. N.) a dalších v řízení provedených důkazů (mj. i žalobcem v žalobě zmíněných mailových reakcí Ing. M., Ing. D., Ing. N., čestného prohlášení jeho manželky R. D. a jeho doplnění) nelze učinit jednoznačný závěr ohledně konkrétní formy a obsahu činnosti odporu a odboje žalobce od roku 1977 do roku 1987, natož o potřebné míře intenzity takovéto činnosti. Z výpovědí dotčených svědků totiž vyplynuly důvodné pochybnosti o tom, zda předmětná činnost žalobce (přepisování samizdatu, zakázané hudby, literárních děl a jejich šíření atp.) započala skutečně již v roce 1975/1976 (být tak tvrdil svědek M.; nicméně tehdy bylo žalobci 13 až 14 let a dle svědka v této době spolu se žalobcem poznávali jiné kultury prostřednictvím hudby a knih, tudíž by se pak dle názoru soudu v dané době jednalo spíše o jakési prvotní získávání informací o režimu zakázaných spisovatelích, skladatelích atp., což by pak logicky lépe odpovídalo i poměrně nízkému věku žalobce), případně v roce 1977 či 1979 jak uvedl sám žalobce v žádosti, svědek Ing. N. opisování samizdatů se žalobcem potvrdil k období let 1980 až 1989, přičemž Mgr. R. D. (manželka žalobce) v čestném prohlášení i v jeho doplnění uvedla jako rozhodnou dobu této činnosti, dobu jeho vysokoškolských studií (tj. kolem roku 1980). Svědek PaeDr. P. přitom žalobcovu protikomunistickou činnost zasadil do roku 1987 a svědek Mgr. L. se s ním poprvé setkal až v roce 1988. Rovněž nebyly v řízení prokázány další podstatné skutečnosti, a to množství žalobcem opisovaných a šířených dokumentů, tiskovin či hudebních děl, z výpovědí svědků rozhodně nevyplývá systematicčnost ani četnost jejich distribuce, nelze tak dle názoru soudu posoudit, zda žalobcem tvrzená protikomunistická činnost byla v období let 1977 až 1987 natolik intenzivní činností, aby splňovala podmínky stanovené zákonem č. 262/2011 Sb. Přičemž z právní úpravy, resp. ze smyslu a účelu zákona č. 262/2011 Sb., lze dovodit, že daný zákon má být naplněním ambice ocenit osobnosti, jejichž činnost a postoje projevované v období komunistického režimu dosahují potřebné intenzity, čímž byly schopny ve své podstatě reálně poškodit komunistický

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

režim, resp. tato činnost byla zásadně spojena i s určitými vážnými důsledky do života těchto osob (vězení, ztráta zaměstnání, jiné formy pronásledování atp.). Míra této intenzity je pak promítnuta do § 2 a § 3 zákona č. 262/2011 Sb. (srov. též rozsudek zdejšího soudu, sp. zn. 9 A 115/2017 ze dne 24. 5. 2019, ve kterém se zdejší soud již vyjadřoval k naplnění podmínek § 2 a § 3 zákona č. 262/2011 Sb., s ohledem na míru intenzity), shodně též judikatura Nejvyššího správního soudu citovaná výše v bodě 31. tohoto rozsudku. Soud pro stručnost odkazuje i na velmi pečlivé odůvodnění žalované zejména na stranách 23 až 29 žalobou napadeného rozhodnutí, s nímž se ztotožňuje.

34. K výtce žalobce uplatněné na ústním jednání, že správní orgány neprovedly svědecké výsledky jeho rodičů a sestry, soud předně uvádí, že v případě námitky spočívající v neprovedení svědeckých výsledků rodičů žalobce, se jedná o nepřípustnou námitku, jelikož tato byla uplatněna opožděně až na ústním jednání dle § 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s., tudíž jí nebude vypořádávat. A co se týče námitky spočívající v neprovedení svědeckého výsledku sestry žalobce, soud dává žalobci za pravdu, že jeho sestra nebyla ve správním řízení vyslechnuta, avšak žalovaná se s tímto neprovedeným důkazem vypořádala na straně 28 svého rozhodnutí, kdy poukázala na to, že sestra žalobce jím byla navržena k prokázání jeho tvrzení, že opisoval zakázanou literaturu, nahrával zakázanou hudbu, šířil tiskoviny, chodil na demonstrace, jezdil na tajné akce (viz strana 16 žalobou napadeného rozhodnutí), nicméně o těchto žalobcem tvrzených činnostech neměla žalovaná pochybnosti, tudíž považovala výsledek sestry žalobce za nadbytečný. Soud jen připomíná, že správní orgány nemají zákonem stanovenou povinnost provést veškeré účastníkem navržené důkazy, avšak pokud tyto důkazní návrhy neprovedou, stíhá je povinnost vypořádat se s tím, proč tak neučinily; žalovaná, jak uvedeno shora, uvedené povinnosti dostala, neboť se s neprovedeným návrhem žalobce na výsledek svědkyně dostatečně vypořádala na straně 28 svého rozhodnutí a soud tomuto odůvodnění přisvědčuje.
35. K argumentaci žalobce, že anonym ze dne 20. 9. 1989 adresovaný generálnímu tajemníkovi KSČ Miloši Jakešovi, nepřímou potvrzuje tvrzení výše uvedených svědků ve věci účasti žalobce na demonstracích, zadržení policií, šíření zakázané literatury, uvádí soud následující. Předmětný anonym – udání na pracovníky Výchovného ústavu pro mládež ze dne 20. 9. 1989 se vztahuje právě k období výchovatelské činnosti žalobce ve Výchovném ústavu, tj. k období od roku 1987 a nemá tak žádnou vypovídací hodnotu pro předchozí časové období roku 1977 a dále. Soud pro úplnost poznamenává, že období protikomunistické činnosti žalobce od roku 1987 prokazují jak výpovědi pana PaedDr. P. a pana Mgr. L., tak shora uvedený archivní dokument (anonymní udání). Soud proto shodně se správními orgány má za to, že pro období od roku 1977 do roku 1987 neexistují, resp. žalobce nepředložil žádné důkazy prokazující toto jeho tvrzení a ani správními orgánům se nepodařilo zjistit ze svědeckých výsledků, emailové korespondence, čestných prohlášení atp., informace a ani se jim nepodařilo dohledat žádné archivní dokumenty, které by se vztahovaly k činnosti žalobce za rozhodné období, tj. od roku 1977 do roku 1987, resp. přesněji do dne 31. 12. 1986.
36. Soud nevěšel ani na námitku žalobce, že základním důvodem pro odmítnutí opravy datace osvědčení za předchozí období (do roku 1987) byla „mýlka“ ve výpovědi Ing. P. M., který žalobcovu protikomunistickou činnost klade již do roku 1975/1976, přičemž žalovaná nevdá jiná „mýlka“ ve výpovědi svědka PaedDr. J. P. ohledně skutečnosti, že žalobce podepsal Chartu 77 v roce 1987. V této souvislosti je dle žalobce napadené rozhodnutí vnitřně rozporné, přičemž byla porušena zásada materiální pravdy podle ustanovení § 3

správního řádu. Jak již soud uvedl výše, nemá za to, že hlavním důvodem zamítnutí části žádosti za období protikomunistické činnosti, byla skutečnost, že svědek Ing. P. M. datoval činnost žalobce již od roku 1975/1976. Soud se ztotožnil s názorem žalované, že pro období činnosti žalobce do roku 1987 nebyla prokázána dostatečně konkrétní činnost žalobce, natož s ohledem na její potřebnou míru intenzity, která by naplnila podmínky některé z forem odboje a odporu proti komunismu ve smyslu § 2 písm. b) ve spojení s ustanovením § 3 zákona č. 262/2011 Sb. Co se týče nepřesnosti ve svědecké výpovědi PaedDr. P., tj. že žalobce podepsal Chartu 77 v roce 1987, soud konstatuje, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že výpověď PaedDr. P. byla posuzována a správními orgány bylo shledáno, že prokazuje činnost žalobce od roku 1987 (činnost spočívající především v získávání, rozmnožování a šíření ilegálních tiskovin). Výpovědi PaedDr. P. správní orgány tak neprokazovaly samotný podpis Prohlášení Charty 77. Soud tak uzavírá, že napadené rozhodnutí nelze označit za vnitřně rozporné. A pro úplnost soud dodává, že žalovaná v napadeném rozhodnutí neoznačila svědky Ing. P. M., Ing. L. D. a Ing. P. N. jako nedůvěryhodné, nýbrž konstatovala, že v jejich výpovědích jsou značné rozdíly či nepřesnosti v souvislosti se žalobcem tvrzenou protikomunistickou činností, a proto dospěla k závěru, že na straně žalobce nelze v požadovaném časovém období dovodit jím tvrzenou konkrétní činnost, natož v zákonem stanovené potřebné míře její intenzity. Na tomto místě soud vysvětluje, že správní orgány jsou povinny hodnotit jednotlivé důkazy nejen jednotlivě, ale rovněž tak i ve vzájemné souvislosti; uvedené povinnosti správní orgány v dané věci plně dostály.

37. K uplatnění zásady materiální pravdy soud konstatuje, že prvostupňový správní orgán postupoval v souladu s touto zásadou, kdy provedl výslechy svědků navržených žalobcem a požádal příslušné archivní složky o součinnost. Přičemž i přes rozsáhlé šetření (ABS, knihovna Libri Prohibiti, Národní archiv, ÚDV, Výchovný ústav Klíčov, Univerzita Palackého) se nepodařilo k činnosti žalobce shromáždit archivní materiál či jiné dokumenty, které by se vztahovaly k činnosti žalobce do roku 1987 (jediným dohledaným archivním dokumentem bylo výše zmíněné udání na pracovníky Výchovného ústavu pro mládež ze dne 20. 9. 1989). Soud konstatuje, že pokud ani při zjevné snaze správních orgánů k prokázání tvrzení žalobce nedojde, nelze uzavřít, že žádosti o osvědčení má být vyhověno. Soud v této souvislosti konstatuje, že z žalobcem navrženého „nepřímého“ důkazu, spočívajícího v nominaci jeho osoby pro vydání osvědčení asociaci Cannabis is The Cure, z. s., nelze nikterak zjistit, co konkrétně má být tímto důkazem v dané věci prokázáno, proto má soud tento důkazní návrh za zcela irelevantní.
38. Soud závěrem uvádí, že neshledal důvodnou ani námitku žalobce směřující proti nepřesnému výroku správního rozhodnutí, kde mělo být uvedeno, že jeho žádosti nebylo vyhověno, přitom ale jeho žádosti bylo zčásti vyhověno, neboť mu bylo vydáno osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu za období od roku 1987 do 17. 11. 1989. V této souvislosti soud upozorňuje, že výrokem prvostupňového rozhodnutí bylo rozhodnuto tak, že se žádost žalobce v části týkající se tvrzení o získávání, rozmnožování a šíření nepovolených materiálů v rámci neformálního sdružení „Jazzové sekce v Petříkově“ před rokem 1987, podpisu Charty 77, účasti na demonstracích a politických procesech a o aktivitách v rámci protikomunistické organizace nebo skupiny dle ust. § 3 odst. 3 zákona č. 326/2011 Sb., zamítá. S ohledem na uvedené pak nelze mít pochyb o tom, že žalovaná napadeným rozhodnutím rozhodovala právě o této, výrokem prvostupňového správního rozhodnutí dotčené části žádosti žalobce. Soud zdůrazňuje, že ve výroku žalobou napadeného rozhodnutí bylo zcela jednoznačným způsobem konstatováno, že se odvolání

žalobce zamítá a prvostupňové rozhodnutí se potvrzuje. Skutečnost, že žalovaná v úvodním textu výroku v obecné rovině uvedla, že prvostupňovým rozhodnutím byla žádost žalobce zamítnuta, bez bližšího vyspecifikování, soud pokládá za irelevantní a bez jakéhokoliv vlivu na podstatu výroku a meritorní rozhodnutí ve věci. Nad to soud toliko připomíná, že ve správním řízení tvoří jak prvostupňové, tak druhostupňové rozhodnutí jeden celek. Rovněž tak výtku žalobce týkající se poznámky pod čarou žalované na první straně žalobou napadeného rozhodnutí soud posoudil, jako zcela nedůvodnou, jelikož v poznámce uvedený text toliko vysvětluje určitou zvláštnost v žádosti žalobce, kterou je její „er“ forma psaní a taktéž vysvětluje myšlenkový pochod žalované, kterým rozklíčovala právě osobu žalobce jakožto podatele žádosti, nicméně poznámka sama o sobě nemá žádný obsahový ani formální přesah do protikomunistické činnosti žalobce v rozhodném období, tudíž je zcela bez vlivu na meritorní posouzení věci.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

39. Městský soud v Praze uzavírá, že v případě činnosti ve formě protikomunistického odboje a odporu, který měl žalobce vyvíjet v období od roku 1977 do roku 1987, resp. přesněji do dne 31. 12. 1986, ve shodě se žalovanou neshledal naplnění podmínek § 2 a § 3 zákona č. 262/2011 Sb. S ohledem na veškeré shora uvedené důvody tak Městský soud v Praze nedůvodnou žalobu zamítl.
40. Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Žalované, která měla v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 7 s. ř. s. rozhodl, že se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. ledna 2024

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu